

Dokumentets namn Rutin för ärendehandläggning kring suicid		Sida 1 (4)
Ansvarig Förvaltningschef	Godkänd Datum	Gäller från datum 2021-01-01
	Signatur	Utskrivet xxx

Bakgrund

Denna rutin används vid förekomst av suiciduttryck och den specificerar hur detta ska bemötas och hanteras.

När en patient uttrycker suicidtankar/suicidplaner under telefonsamtal

Stöd under telefonsamtalet

Syftet med samtalet är inte att få personen att känna på ett annat sätt, lösa problem eller avlägsna självmordstankar. Önskan är istället att bidra till öppenhet (det här går att prata om) och minskad känsla av utanförskap (du är inte ensam).

- Är du på kontoret gå in i ett samtalsrum.
- Undvik att skriva samtidigt som du talar med patienten.
- Försök vara lyhörd, lugn och inkännande i samtalet. Om patienten ter sig upprörd-bemöt patienten lågaffektivt. Var inte defensiv och fråga *INTE* om du ska se detta som ett hot.
- Om du upplever att du själv har svårt att fortsätta samtalet. Om situationen tillåter det - fråga patienten om det är ok att fortsätta samtalet med en kollega som är van att prata om ämnet. Rådgör med kollega, be denne kontakta patienten. Om både du och kollegan är på kontoret, se om det går att lämna över luren.
- Våga fråga om självmordstankar. Det är endast genom att samtala med personen om vad det är som pågår som denne kan få att söka den hjälp som behövs. Detta kan kännas svårt att fråga om men det visar att du har lagt märke till något och har lyssnat. Att tala om självmord väcker inte den björn som sover utan uppmuntrar istället till att tala om känslor och kan kännas som en lättnad.

- Om patienten har en fast vårdkontakt - Fråga patienten om det finns någon krisplan eller tydlig vårdplan när denne försämras i sitt mående.
- Fråga om patienten har någon i sin närhet som hen kan få stöd av. Uppmuntra patienten att ta hjälp av närstående.
- Om en patient uttrycker sig i termer som ”jag orkar inte mer” ”allt är hopplöst” – våga fråga personen hur denne tänker kring situationen. Bekräfta genom att säga ”jag förstår att det känns hopplöst just nu men det finns hjälp att få” (tipsa om frivillighetsorganisationer).

Hänvisning:

Utgångsläge: Med hänsyn till den aktuella patientens akuta situation bör denne få frågan om det finns **någon pågående kontakt och i så fall bör patienten vända sig dit**. Många har jourmottagningar/akuta team som man också kan kontakta (googla fram kontaktuppgifter till patienten om möjligt).

Vid en akut livshotande situation – hänvisa till 112. Om patienten inte själv kan larma SOS Alarm, se sekretessbrytande åtgärder.

Berätta för patienten att patientnämndens förvaltning inte gör medicinska bedömningar men att vi bistår patienter som mår psykiskt dåligt om vart de kan vända sig. Informera om att det finns olika kontaktvägar. Se nedan samt i bilagan.

- Informera patienten om **den Psykiatriska akutmottagningen (länsakuten)** vid S:t Görans sjukhus, Vårdvägen 5 och ge patienten telefonnumret dit. Telefonnummer: **08-123 492 00** (den 2 december 2020).
- Hänvisa till **1177 Vårdguiden**.
- Patienter kan också informeras om möjligheten att ringa eller chatta med **Självordslinjen, telefon 90101**. (www.mind.se) De har öppet dygnet runt varje dag. Självordslinjen drivs av Mind och är en oberoende ideell förening som arbetar med psykisk ohälsa. De ersätter inte vården, utan kompletterar den.

Om patienten själv inte vill ringa sin vårdgivare, erbjud att förmedla kontakt med vårdgivaren om du bedömer det rimligt. Erhåll då samtycke av patienten och dokumentera detta i CMC. Kom överens med patienten vad du får säga till vårdgivaren. Om patienten inte har någon psykiatrisk kontakt och det inte verkar brådskande, informera om första linjens psykiatri; att patienten kan kontakta sin vårdcentral samt att det går att göra egenanmälan vid de flesta psykiatriska specialistmottagningar.

Efter telefonsamtalet:

Suiciduttrycket och vidtagna åtgärder dokumenteras så utförligt som möjligt i Vårdsynpunkter/CMC Motion.

Prata med kollegor och/eller chef om situationen du varit med om så du inte ensam behöver härbärgera svåra känslor som kan uppkomma. Berätta gärna om samtalet i samband med kommande ärendemöte, handledning eller APT. Ta kontakt med Företagshälsovården Feelgood vid behov.

När en patient uttrycker suicidtankar/suicidplaner skriftligen

Se information gällande telefonsamtal när patienter uttrycker suicidtankar eller planer.

Om handläggaren inte får tag på patienten. Diskutera suiciduttrycket med kollega/chef för att inte vara ensam om informationen och kom fram till en lämplig åtgärd (t.ex. avvakta kontakt från patienten). När en patient uttrycker ett allvarligt konkret och brådskande hot om suicid se sekretessbrytande åtgärder.

Sekretessbrytande åtgärder

Sekretess gäller i ärenden hos patientnämnden (enligt 25 kapitlet 4 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL). I särskilda fall är det dock tillåtet att lämna information till någon utomstående utan att man begår ett sekretessbrott eller brott mot tystnadsplikten. Det är i samband med akuta situationer där fara för liv eller hälsa föreligger. Det är då fråga om en nödsituation enligt 24 kapitlet 4 § brottsbalken. Om du misstänker *akut fara för någons liv eller hälsa* gäller alltså inga krav på samtycke eller sekretess i kontakt med blåljusaktörer och akut sjukvård.

Om tid finns rådgör med chef/förvaltningsjuristen/kollega.

Anhörig/Närstående

Informera om att man som anhörig/närstående har rätt att delge information till vården vid oro för att en patient är suicidal. Däremot har man inte rätt att få information om patienten om inte denne gett sitt samtycke till det.

Anhörig/närstående kan också höra av sig till självmordslinjen, Mind.

Patientnämndens förvaltning

Anhörig/närstående som har mist en person i suicid

Fråga om de har haft ett efterlevandesamtal med vården.

Fråga om de har en egen vårdkontakt för hjälp med bearbetning.

Informera om SPES – för efterlevande anhöriga

Riksförbundet för Suicid Prevention och Efterlevandes Stöd - SPES finns till för alla som mist en familjemedlem, släkting, partner eller god vän genom självmord.

SPES arbetar på ett nationellt, regionalt och lokalt plan, bland annat genom kontaktpersoner, telefonjouren som är öppen varje dag under kvällstid, utbildningar, träffar och självhjälsgrupper samt med information och attitydförändring.

SPES har telefonjour alla dagar 19-22, på telefonnummer: 020-18 18 00

